

Říjen 2026

Volby v Brazílii

Irena Krcháková

Shrnutí

Luiz Inácio Lula da Silva 25. října 2026 obhájil prezidentský úřad, jeho levicová Strana pracujících ale nemá převahu v Kongresu. Historický čtvrtý mandát proto prověří jeho jednací schopnosti za účelem získání podpory pro sociální politiku, bezpečnostní opatření a hospodaření státu. Brazílie také bude hledat rovnováhu ve vztazích se Spojenými státy, Čínou a Evropou.

Hlavní body

- Lula da Silva obhájil prezidentský mandát. Těsné vítězství potvrdilo hluboké rozdělení brazilské společnosti.
- Bolsonarismus zůstává silný i po porážce Flávia Bolsonara, pravice navíc posílila v Kongresu.
- Lula může navázat na schválená sociální opatření. Nové výdaje a reformy budou záviset na jeho schopnosti dohodnout se na kompromisu; klíčové budou rozpočet a bezpečnost.
- Brazílie bude vyvažovat vztahy s USA, Čínou a EU. Pro Česko je důležitá zejména dohoda EU–Mercosur.

Volební výsledek: Lula dokázal otočit nepříznivý vývoj

Prezidentské volby v Brazílii přinesly nezvyklý obrat. V prvním kole 4. října zvítězil Flávio Bolsonaro se ziskem 47,03 procenta hlasů, zatímco Lula obdržel 45,16 procenta. O tři týdny později však bylo pořadí opačné. Lula získal 51,79 procenta platných hlasů, tedy 64,3 milionu voličů, a Bolsonaro skončil druhý se 48,21 procenta. K urnám přišlo téměř 81 procent oprávněných voličů, více než v prvním kole (Tribunal Superior Eleitoral [TSE], 2026a, 2026b).

Co rozhodlo? Podle politologa Radka Bubna z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy sehrála klíčovou roli mobilizace lidí, kteří v prvním kole nehlasovali. Lula dokázal oslovit část starších voličů, tradičních dělnických a středních vrstev, ale také ty, kteří sice nebyli spokojeni s jeho vládou, přesto se obávali návratu bolsonarismu. Pomohla mu také intenzivnější komunikace na sociálních sítích, na kterou v závěru kampaně výrazně vsadil (Institut pro politiku a společnost, 2026).

Volební mapa potvrdila dlouhodobé rozdíly mezi jednotlivými částmi země. Lula uspěl především na chudším severovýchodě, zatímco Bolsonaro získal silnou podporu na jihu a ve středozápadních zemědělských oblastech. Regionální rozdíly souvisejí s příjmy, sociálním postavením i náboženským složením obyvatelstva. Nelze je však chápat jednoduše jako souboj chudých s bohatými. Brazílská společnost je rozdělená mnohem složitěji.

Flávio Bolsonaro bezprostředně po volbách odmítl výsledek uznat a oznámil záměr požadovat anulování hlasování. Kritizoval mimořádné prodloužení volebního dne o dvě hodiny. Výsledek hlasování však oznámil volební soud a rozdíl mezi kandidáty přesáhl 4,4 milionu hlasů. Dne 26. října Liberální strana Lulovo vítězství oficiálně uznala, zároveň však požádala o prošetření údajných nesrovnalostí. Flávio Bolsonaro následně ustoupil od požadavku na anulování celých voleb, svou porážku však dosud výslovně neuznal (Reuters, 2026).

Bolsonaro: politika, která se dědí

Flávio Bolsonaro není jen synem bývalého prezidenta. Je představitelem politického hnutí, které dokázalo přežít i odsouzení svého zakladatele. Jair Bolsonaro, který vedl Brazílii mezi lety 2019 a 2022, byl v roce 2025 odsouzen k 27 letům a třem měsícům vězení za trestné činy související s pokusem o státní převrat. Jeho politický vliv tím ale zdaleka neskončil. Bolsonarismus znamená pro obyvatele důraz na bezpečnost, konzervativní společenské hodnoty, kritiku tradičních elit i odpor vůči levici. Opírá se o část podnikatelů, zemědělců, konzervativních voličů a evangelikálních křesťanů. Náboženství získává v brazilské politice stále větší váhu. Podle sčítání obyvatel z roku 2022 se k evangelikálním církvím hlásilo 26,9 procenta obyvatel starších deseti let, zatímco katolíků bylo 56,7 procenta. To znamená, že oproti předchozím desetiletím podíl evangelikálů výrazně vzrostl (Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística [IBGE], 2025).

Buben upozorňuje, že vedle tradičních sociálních rozdílů se v Brazílii vytvořily také dvě silné politické identity založené na odmítání protivníka. Takzvaný antipetismus označuje odpor vůči Lulově Straně pracujících (PT), která s kratšími přestávkami určovala brazilskou politiku po značnou část posledních dvou desetiletí. Na druhé straně stojí lidé, pro které je nepřijatelná rodina Bolsonarových. Pro část voličů je silnější motivací zabránit vítězství druhého tábora než podpořit vlastní politický program (Institut pro politiku a společnost, 2026).

Bolsonarismus má také výrazný rodinný rozměr. Členové rodiny působí v politice na federální i regionální úrovni a postupně obsazují další veřejné funkce. Politické dynastie sice nejsou v Latinské Americe ničím neobvyklým, v případě Bolsonarových se však rodinná značka doslova stala základem celostátního politického hnutí. O jeho síle svědčí i parlamentní volby: Liberální strana (PL) získala 121

z celkových 513 mandátů v Poslanecké sněmovně, zatímco federace vedená Lulovou Stranou pracujících obsadila 88 křesel (Câmara dos Deputados, 2026).

Lula da Silva: vyhrát volby je jedna věc, vládnout druhá

Lula má za sebou politickou kariéru, která v moderní brazilské historii nemá obdoby. Bývalý odborový předák a spoluzakladatel Strany pracujících byl prezidentem již v letech 2003 až 2010 a do úřadu se vrátil v roce 2023. Jeho politická značka je spojená především s bojem proti chudobě, sociálními programy a zvyšováním životní úrovně nízkopříjmových obyvatel.

Na tyto priority vsadil i v letošních volbách. Vláda zvýšila minimální měsíční podporu v programu Bolsa Família ze 600 na 691 brazilských realů a Kongres schválil postupné zkrácení standardního pracovního týdne ze 44 na 40 hodin. Jde o již přijatá opatření, na která Lula může navázat i bez prosazování nové rozsáhlé reformy (Ministério do Desenvolvimento e Assistência Social, Família e Combate à Fome, 2026; Ministério do Trabalho e Emprego, 2026).

Prezidentské vítězství samo o sobě nezajišťuje Lulovi většinu pro další zákony. Brazilský Kongres je dlouhodobě roztříštěný a prezidenti v něm musejí podporu vyjednávat. Důležité bude především uskupení Centrão, volné spojenectví středových a pravostředových stran, které může rozhodovat o parlamentních většinách. Prezidentova Strana pracujících má v Poslanecké sněmovně 70 z 513 mandátů a většinu nemá ani v Senátu. Podle Bubna je jeho pozice složitá také mezi guvernéry brazilských států (Institut pro politiku a společnost, 2026).

Z toho plynou rozdílné vyhlídky pro jednotlivé priority. Pokračování již zavedených sociálních programů a výkon rozhodnutí, která vláda může přijímat v rámci svých pravomocí, mají jinou politickou náročnost než nové výdajové závazky, daňové změny nebo rozsáhlejší reformy. V těchto otázkách bude prezident potřebovat hlasy středových stran a přijímat kompromisy. První zkouškou stability jeho vlády bude vyjednávání o rozpočtu a o bezpečnostní politice; právě zde se střetne tlak voličů na výsledky s požadavky Kongresu a omezenými veřejnými financemi.

Lula má s vyjednáváním politických kompromisů dlouholeté zkušenosti, brazilské koaliční vládnutí však v minulosti provázely také klientelismus a korupční skandály.

Problémy Brazílie: chudoba, kriminalita a nerovné příležitosti

Brazílie patří mezi největší ekonomiky světa, přesto se velká část obyvatel potýká s chudobou a nejistotou. Rozdíly mezi jednotlivými regiony jsou obrovské, stejně jako propast mezi bohatými a chudými domácnostmi. Světová banka odhadovala, že v roce 2025 žilo přibližně 20,3 procenta obyvatel pod hranicí chudoby stanovenou na 8,30 dolaru denně v paritě kupní síly roku 2021 (World Bank, 2025). Některé ekonomické ukazatele se v posledních letech zlepšily: nezaměstnanost se ve druhém čtvrtletí 2026 pohybovala kolem 5,4 procenta a inflace za dvanáct měsíců do září dosáhla 4,58 procenta. Problémem však zůstávají vysoké úroky, které po zářijovém rozhodnutí centrální banky činily 13,75 procenta, i rostoucí veřejný dluh. Mezinárodní měnový fond proto upozorňuje na potřebu sladit sociální výdaje, investice a stabilitu veřejných financí (Banco Central do Brasil, 2026; Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, 2026; International Monetary Fund [IMF], 2026).

Dobrá čísla sama o sobě neznamenají, že se lidem žije lépe. Výdaje za potraviny, bydlení nebo dopravu tvoří v rodinných rozpočtech různě velkou část a nízkopříjmové domácnosti jsou vůči jejich zdražování citlivější. Lula proto bude muset přesvědčovat voliče nejen ekonomickými výsledky, ale také konkrétními změnami jejich životních podmínek.

Ještě naléhavější je pro mnoho Brazilců otázka bezpečnosti. Podle zprávy Atlas da Violência 2026 bylo v roce 2024 zaznamenáno 42 590 vražd, tedy 20,1 na 100 tisíc obyvatel. Ačkoli jde o nejnižší hodnotu za sledované období, kriminalita a působení organizovaných gangů zůstávají vážným problémem (Ministério do Planejamento e Orçamento, 2026). Kriminalita byla podle Radka Bubna jedním z nejdůležitějších témat Bolsonarovy kampaně. Flávio Bolsonaro prosazoval zpřísnění trestní odpovědnosti, rozšiřování vězeňských kapacit a tvrdší postup vůči zločineckým skupinám. Inspiraci hledal mimo jiné u salvadorského prezidenta Nayiba Bukeleho. Část veřejnosti takové návrhy podporuje, protože bezpečnostní problémy bezprostředně zasahují do jejího každodenního života. Lula bude muset na tuto poptávku rovněž reagovat, přestože to v minulosti nebyla jeho silná stránka.

Velkým tématem je ochrana Amazonie. Brazílie má zásadní vliv na budoucnost největšího tropického pralesa světa, současně ale potřebuje rozvíjet zemědělství, těžbu a infrastrukturu. Podle brazilského Národního institutu pro výzkum vesmíru (INPE) kleslo odlesňování Amazonie mezi srpnem 2025 a červencem 2026 na 3 335 kilometrů čtverečních, což představuje meziroční pokles o 41,8 procenta a nejnižší hodnotu od začátku měření v roce 1988 (Instituto Nacional de Pesquisas Espaciais [INPE], 2026). Udržet tento vývoj ale nebude snadné. Lula musí počítat s tlakem zemědělského sektoru, těžařských společností i regionálních politiků. Spor o Amazonii zdaleka není jen otázkou ochrany přírody, ale i zaměstnanosti, hospodářského rozvoje a využívání přírodních zdrojů.

Brazílie mezi Spojenými státy a Čínou

V zahraniční politice se Lula dlouhodobě snaží, aby Brazílie nebyla závislá na rozhodnutích žádné světové velmoci. Chce udržovat dobré obchodní vztahy s různými partnery a současně posilovat hlas rozvojových zemí na mezinárodní scéně. Ve světě, kde se stále výrazněji střetávají zájmy Spojených států a Číny, je ale taková strategie stále náročnější.

Vztahy s administrativou Donalda Trumpa jsou komplikované. Bolsonaro a jeho politický tábor mají blízko k americkému konzervativnímu hnutí, zatímco Lula zdůrazňuje brazilskou suverenitu a nezávislost domácích institucí. Důležitou součástí vzájemných vztahů jsou kritické nerostné suroviny. Brazílie disponuje rozsáhlými zásobami materiálů potřebných pro výrobu moderních technologií, baterií nebo zařízení pro obranný průmysl. Zájem zahraničních investorů o jejich těžbu a zpracování ale představuje problém, pokud jde o to, zda se zemi podaří udržet kontrolu nad těmito zdroji. Podle Radka Bubna se obrana národní suverenity může stát jedním z témat, na kterých bude Lula hledat širší společenskou podporu. Ochrana domácích zdrojů totiž nemusí oslovovat pouze levicové voliče. Může být společným zájmem lidí s velmi rozdílnými politickými postoji.

Z hospodářského hlediska má pro Brazílii ještě větší význam Čína. Od ledna do září 2026 do ní směřovalo přibližně 29,7 procenta brazilského exportu, zatímco do Spojených států 9,6 procenta. Čínský trh je důležitý zejména pro zemědělské komodity a nerostné suroviny (Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços, 2026). Tato obchodní vazba znamená pro Brazílii značné příjmy, ale zároveň ji činí citlivou na vývoj čínské ekonomiky. Lula proto podporuje rozšiřování obchodních vztahů a aktivní zapojení země do uskupení BRICS. To ale ještě neznamená odklon od Západu.

Složitější může být také její postavení v Latinské Americe, kde v posledních letech posílily pravicové politické proudy. Lula tak bude hledat společnou řeč s vládami, jejichž zahraničněpolitické priority se mohou od brazilských výrazně lišit.

Brazílie a Evropa: společné zájmy, ale také obchodní spory

Evropská unie také patří mezi důležité hospodářské partnery Brazílie. Obě strany spojují zájmy v oblasti obchodu, energetiky, kritických surovin i klimatické politiky. Pro Evropu má spolupráce s Brazílií navíc širší význam: umožňuje posilovat vztahy s jednou z největších ekonomik globálního Jihu a rozšiřovat okruh obchodních partnerů.

Novou kapitolu těchto vztahů otevřela dohoda mezi Evropskou unií a jihoamerickým uskupením Mercosur, jehož členy jsou Brazílie, Argentina, Paraguay a Uruguay. Příslušné dohody byly podepsány v lednu 2026 a prozatímní obchodní dohoda se začala uplatňovat 1. května. Širší partnerská dohoda ale ještě čeká na dokončení ratifikačního procesu (European Commission, 2026).

Také tato spolupráce má sporné body. Část evropských zemědělců se obává levnější jihoamerické konkurence a rozdílných výrobních podmínek. V září 2026 Evropská unie pozastavila dovoz vybraných brazilských živočišných produktů kvůli nedostatečným zárukám kontroly používání antimikrobiálních látek. Brazílie opatření kritizovala. Spor se týkal kontrolních a dohledatelných postupů, nikoli prokázané zdravotní závadnosti všech dotčených výrobků (Máximo, 2026).

Radek Buben upozorňuje ještě na jeden faktor: budoucnost evropsko-brazilských vztahů nebude záviset jen na politice v Brazílii. Rozhodovat mohou také změny vlád ve Francii, Německu a dalších evropských zemích, kde dohoda s Mercosurem vyvolává značné politické debaty. Českým podnikům, zejména výrobcům strojů, dopravní techniky a průmyslových zařízení, může usnadnit přístup na jihoamerické trhy. Zároveň však otevírá otázky férové konkurence, rozdílných výrobních standardů a ochrany evropského zemědělství. Pro Česko bude důležité, jestli se podaří obchodní příležitosti využít a udržet stabilní vztahy bez ohledu na proměny brazilské domácí politiky.

Závěr

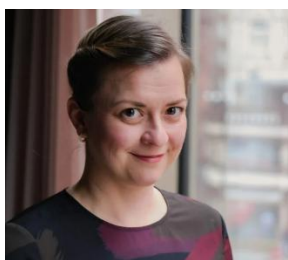
V dalším mandátu bude mít Lula rozdílný prostor pro jednotlivé části programu. Na již přijatá sociální opatření může navazovat, nové velké výdaje a reformy však budou vyžadovat dohodu se středovými stranami. Stabilitu vlády prověří především vyjednávání o rozpočtu, reakce na kriminalitu a schopnost zabránit tomu, aby se politické soupeření změnilo v trvalý spor o legitimitu institucí. V zahraniční politice bude Brazílie usilovat o obchodní příležitosti, aniž by ztratila prostor jednat se Spojenými státy, Čínou i Evropou. Rozhodující tedy nebude jen síla prezidentského mandátu, ale schopnost proměnit jej v konkrétní dohody a výsledky.

Zdroje

- Banco Central do Brasil. (2026, 16. září). Copom reduz a taxa Selic para 13,75% a.a. – 281^a reunião – setembro 2026. <https://www.bcb.gov.br/controleinflacao/comunicadoscopom/21261>
- Câmara dos Deputados. (2026, 5. října). PL sai na frente na eleição da Câmara dos Deputados, com 121 eleitos. <https://www.camara.leg.br/noticias/1309192-pl-sai-na-frente-na-eleicao-da-camara-dos-deputados-com-121-eleitos/>
- European Commission. (2026). EU–Mercosur agreement: Text of the agreement. https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/mercosur/eu-mercosur-agreement/text-agreement_en
- Institut pro politiku a společnost. (2026, 26. října). Prezidentské volby a budoucnost Brazílie [Video, rozhovor s Radkem Bubnem]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=O6sItOLrR0>
- Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística. (2025, 8. července). Censo 2022: Número de católicos no Brasil em queda. <https://educa.ibge.gov.br/jovens/materias-especiais/22703-censo-2022-numero-de-catolicos-no-brasil-em-queda.html>
- Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística. (2026). Pannel de indicadores. <https://www.ibge.gov.br/indicadores/inflacao>
- Instituto Nacional de Pesquisas Espaciais. (2026, 16. října). Brasil alcança menores taxas de desmatamento da série histórica na Amazônia e no Cerrado. <https://www.gov.br/inpe/pt-br/assuntos/ultimas-noticias/brasil-alcanca-menores-taxas-de-desmatamento-da-serie-historica-na-amazonia-e-no-cerrado/>
- International Monetary Fund. (2026, 23. července). IMF Executive Board concludes 2026 Article IV consultation with Brazil. <https://www.imf.org/en/news/articles/2026/07/23/pr26257-brazil-imf-executive-board-concludes-2026-article-iv-consultation>
- Máximo, W. (2026, 4. září). Ban on Brazilian meat and honey exports to Europe takes effect. Agência Brasil. <https://agenciabrasil.ebc.com.br/en/economia/noticia/2026-09/ban-brazilian-meat-and-honey-exports-europe-takes-effect>
- Ministério do Desenvolvimento e Assistência Social, Família e Combate à Fome. (2026, 17. září). Bolsa Família terá valor mínimo de R\$ 691 a partir de outubro. <https://www.gov.br/mds/pt-br/noticias/bolsa-familia-tera-valor-minimo-de-r-691-a-partir-de-outubro>
- Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços. (2026). Balança comercial mensal – Dados consolidados. https://balanca.mdic.gov.br/balanca/publicacoes_dados_consolidados/nota.html
- Ministério do Planejamento e Orçamento. (2026, 26. května). Atlas da Violência: Brasil registrou 42.590 homicídios em 2024, menor resultado da série histórica, mas subnotificação preocupa. <https://www.gov.br/planejamento/pt-br/assuntos/noticias/2026/maio/atlas-da-violencia-brasil-registrou-42-590-homicidios-em-2024-menor-resultado-da-serie-historica-mas-subnotificacao-preocupa>
- Ministério do Trabalho e Emprego. (2026, 16. října). Congresso Nacional promulga PEC que reduz jornada de trabalho e estabelece dois dias de descanso remunerado. <https://www.gov.br/trabalho-e-emprego/pt-br/noticias-e-conteudo/2026/outubro/congresso-nacional-promulga-pec-que-reduz-jornada-de-trabalho-e-estabelece-dois-dias-de-descanso-remunerado/>

- Reuters. (2026, 26. října). PL, partido de Flávio Bolsonaro, reconhece resultado da eleição que deu vitória a Lula. <https://noticias.uol.com.br/ultimas-noticias/reuters/2026/10/26/pl-partido-de-flavio-bolsonaro-reconhece-resultado-da-eleicao-que-deu-vitoria-a-lula.htm>
- Tribunal Superior Eleitoral. (2026a, 5. října). Flávio Bolsonaro (PL) e Lula (PT) vão disputar o 2º turno para a Presidência da República. <https://www.tse.jus.br/comunicacao/noticias/2026/Outubro/flavio-bolsonaro-e-lula-va-disputar-o-2o-turno-para-a-presidencia-da-republica>
- Tribunal Superior Eleitoral. (2026b, 26. října). Presidente do TSE anuncia reeleição de Lula e faz balanço do 2º turno das Eleições 2026. <https://www.tse.jus.br/comunicacao/noticias/2026/Outubro/presidente-do-tse-anuncia-reeleicao-de-lula-e-faz-balanco-do-2o-turno-das-eleicoes-2026>
- World Bank. (2025, říjen). Poverty & equity brief: Brazil. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099516404212531759/pdf/IDU-219d2fbb-9fdf-4efb-8504-5addb6c841fd.pdf>

Autor

Irena Krcháková

V minulosti se věnovala především oblasti mediálních studií a sémiotiky, nyní rozšiřuje své obzory na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v oboru historická sociologie. Zaměřuje se odborně na domácí politickou scénu, sociální a zdravotnická témata a věnuje se také obrannému průmyslu, dopravě a energetice. Má bohaté zkušenosti s mezinárodní politickou agendou, včetně evropských témat, Evropské unie, politiky Spojených států, OSN a NATO. Profesioně se uplatnila jak v rozhlase, tak v České televizi. Ve volném čase se nejčastěji věnuje sportu a své dceři.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz